

การบอกเล่าเรื่องราวผ่านงานเครื่องประดับเงิน
ชนเผ่าไป๋รวมสมัย: โดยใช้หมู่บ้านซินหัว
มณฑลยูนนานเป็นกรณีศึกษา

Telling Stories through Contemporary Bai Jewelry:
A Case Study of Xinhua Village in Yunnan Province

(Received: October 13, 2023 Revised: December 19, 2023 Accepted: December 25, 2023)

Fu Chuanle¹, พงศ์เดช ไชยคุตร,²ภรดี พันธูปากร³

Fu Chuanle, Pongdej Chaiyakut, Poradee Panthupakorn

บทคัดย่อ

ในฐานะหมู่บ้านช่างฝีมือชนเผ่าไป๋ที่มีชื่อเสียงขจรขยายกว้างไกลของมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เนื่องด้วยปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวและปัจจัยเชิงมานุษยวิทยาภายในท้องที่ หมู่บ้านซินหัวจึงเป็นสถานที่ซึ่งไม่เพียงมีประวัติศาสตร์ด้านการสร้างสรรค์งานเครื่องเงินและเครื่องประดับเงินสไตล์ชนเผ่าไป๋มาอย่างยาวนาน ในขณะเดียวกันเพราะเทคโนโลยีจากการผลิตงานหัตถศิลป์เหล่านี้จึงทำให้หมู่บ้านซินหัวประสบความสำเร็จทั้งในด้านการตลาดและการบูรณาการปัจจัยอัตลักษณ์ประจำชาติพันธุ์ในระดับสูงตั้งแต่ในช่วงแรกเริ่มทำให้หมู่บ้านแห่งนี้วิธีและวิถีทางพัฒนาที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์

¹นักศึกษาสาขารัฐศาสตร์และการออกแบบ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
E-mail: 247733286@qq.com

²อาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาปริญญาเอก ศาสตราจารย์ประจำคณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา E-mail: pongdejchai@gmail.com

³อาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาปริญญาเอก ศาสตราจารย์ประจำคณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา E-mail: poradee@buu.ac.th

เกือบทุกประเทศล้วนมีงานเครื่องประดับสโตร์ดั้งเดิมเป็นของตนเอง ในขณะที่เส้นเวลาทางประวัติศาสตร์ดำเนินไป เครื่องประดับเหล่านี้ก็ได้รับการพัฒนาจนก่อให้เกิดการเปลี่ยนผ่านและทดแทนซ้ำแล้วซ้ำเล่าหรือไหลผ่านไปอย่างรวดเร็วตามกระแสกาลเวลาที่ทอดยาวราวแม่น้ำใหญ่ ทว่าเครื่องประดับดั้งเดิมในแต่ละช่วงสมัยล้วนสะท้อนให้เห็นถึงช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ สภาพแวดล้อม และปรากฏการณ์เชิงมานุษยวิทยาที่แตกต่างกันไปในแต่ละช่วงที่ชาติพันธุ์นั้น ๆ ได้ประสบและข้ามผ่าน ทว่าในปัจจุบันงานหัตถศิลป์เครื่องประดับดั้งเดิมของชนเผ่าไปกลับไม่ได้พัฒนาไปตามกาลยุคสมัยที่มุ่งพัฒนาไปข้างหน้า ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวทำให้พลังชีวิตในศิลปะเก่าแก่แขนงนี้เสื่อมถอยลงอย่างมาก บทความวิจัยนี้จึงต้องการนำงานเครื่องประดับมาใช้ประโยชน์ในฐานะสื่อกลางถ่ายทอดเรื่องราว โดยใช้กิจกรรมทางวัฒนธรรมของหมู่บ้านชินหัวเป็นเรื่องราวภูมิหลัง แล้วดำเนินการจัดระเบียบ คัดสรรเรื่องราวและสัญลักษณ์ดั้งเดิมของชนเผ่าไปในหมู่บ้านแห่งนี้ โดยผ่านการวิจัยแบบสหวิทยาการเกี่ยวกับแนวคิดและข้อดีของศาสตร์แห่งการเล่าเรื่อง มุ่งศึกษาค้นคว้าความเป็นไปได้ในการสร้างผลงานเครื่องประดับเงินรูปแบบใหม่ในเชิงสร้างสรรค์ด้วยวิธีการออกแบบร่วมสมัยและแรงบันดาลใจจากชนเผ่าไปหมู่บ้านชินหัว โดยทดลองออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานด้วยการอ้างอิงข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้ เพื่อก่อให้เกิดแนวคิดใหม่ในการพัฒนางานเครื่องประดับของท้องถิ่นแห่งนี้ ตลอดจนนำเสนอข้อเสนอแนะการวิจัยเพื่อพัฒนาหัวข้อวิจัยต่อไปในภายหลัง

คำสำคัญ: ชนเผ่าไป หมู่บ้านชินหัว การบอกเล่าเรื่องราว การออกแบบงานเครื่องประดับเงินร่วมสมัย

Abstract

Xinhua Village, a renowned Bai ethnic craftsmen village in Yunnan Province, China, has a unique development approach shaped by its special environment and cultural factors. Not only does the village boast a rich history in crafting Bai silver jewelry and silverware, but it has also achieved early-stage marketization and high degree of ethnic integration. Each ethnic group typically possesses its own traditional jewelry, which either iteratively develops or fades away over time in response to historical progress. These artifacts, to varying extents, serve as reflections of the ethnic group's historical period, environments, and cultural phenomena. However, traditional Bai jewelry has not developed with the times, leading to a decline in the vitality of this ancient art form. This research article would like to use jewelry as a medium for storytelling, with a focus on the cultural activities of Xinhua Village as the background story then proceed to curate a selection of stories and traditional symbols of the Bai Tribe in this village. Employing an interdisciplinary approach, the research will explore the concepts and merits of storytelling, specifically honing in on the potential for creative new silver jewelry incorporating contemporary design methods and inspiration drawn from the Bai ethnic group in Xinhua Village. The research method involves experimenting with the design and creation of works, informed by the insights gathered from this investigation to introduce a fresh perspective in the development of jewelry in this locality. The research

will also present recommendations for further exploration of research topics in the future.

Keywords: Bai Ethnic Group, Xinhua Village, Narrative, Contemporary Silver Jewelry Design.

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นหนึ่งในประเทศที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์สูง ชนเผ่าไปคือหนึ่งในชนกลุ่มน้อยของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนที่มีประชากรภายในเผ่าเป็นจำนวนมาก ประชากรภายในเผ่าส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตปกครองตนเองต้าหลี่ไปมณฑลอวิ๋นหนาน (ซึ่งต่อจากนี้ ผู้วิจัยจะย่อถึงสถานที่ดังกล่าวโดยย่อว่า ‘เขตต้าหลี่’) เขตต้าหลี่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอันยาวนาน ถือเป็นแหล่งต้นกำเนิดอารยธรรมที่เก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่งในมณฑลอวิ๋นหนาน และในขณะเดียวกันก็ยังเป็นมาตุภูมิของเหล่าชนกลุ่มน้อยอีกมากมายหลายชีวิต กล่าวคือ นอกจากชนเผ่าไปแล้ว ยังมีกลุ่มชาติพันธุ์อื่นอาศัยอยู่ในเขตต้าหลี่อีก 12 ชนเผ่า เช่น ชนเผ่าฮั่น ชนเผ่าอู๋ และชนเผ่าหุย ปัจจุบันดังกล่าวส่งผลให้เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรม ซึ่งความหลากหลายทำให้ชาวไปเกิดการพัฒนาทางความคิด และความเจริญก้าวหน้าทางภูมิปัญญาก็ก่อให้เกิดลักษณะนิสัยอันเป็นเอกลักษณ์ประจำชนเผ่า เอกลักษณ์เช่นนี้ไม่เพียงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ชาวไปเคารพนับถือความเชื่อหลายศาสนา ใฝ่เรียนใฝ่รู้ และเปิดกว้างทางความคิด ทั้งยังก่อให้เกิดอัตลักษณ์ด้านงานหัตถศิลป์โลหะอันเป็นผลจากการระดมแนวคิด ตลอดจนภูมิปัญญาของชาวไปซึ่งสั่งสมมาอย่างยาวนาน ในบรรดาองค์ความรู้ด้านงานหัตถศิลป์เครื่องประดับประเภทโลหะของชนเผ่าไป ผู้วิจัยมีความสนใจในทักษะหัตถศิลป์พื้นเมืองดั้งเดิมที่ใช้ในการสร้างสรรค์เครื่องประดับเงินและเครื่องเงิน ซึ่งแหล่งชุมชนของชนเผ่าไปที่มีชื่อเสียงในการผลิตงานหัตถศิลป์ประเภทดังกล่าวมากที่สุด นั่นคือหมู่บ้านซินหัว หมู่บ้านชนกลุ่มน้อยที่ตั้งอยู่ในอำเภอเหอชิง เขตต้าหลี่ไปมณฑลอวิ๋นหนาน ซึ่งงานหัตถศิลป์เครื่องประดับเงินของชนเผ่าไป หมู่บ้านซินหัวนั้นไม่เพียงมีความสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นเมืองที่ดำรงอยู่ คุ่วิถีชีวิตของผู้คนในชนเผ่าไปมาเป็นเวลานาน แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยทางวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยเผ่าอื่น ๆ ที่ผสมปนเปเข้ามาเนื่องจากกระแสการพัฒนาในประวัติศาสตร์

เนื่องด้วยการพัฒนาอย่างรวดเร็วทั้งในด้านการคมนาคมขนส่ง เครือข่ายสังคมออนไลน์ กอปรกับทิศทางการตลาดในปัจจุบัน ส่งผลให้การพัฒนา งานเครื่องประดับเงินดั้งเดิมของชนเผ่าไปถูกแบ่งแยกจากกระแสกาลยุคสมัย และวัฒนธรรมท้องถิ่นมากขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งสูญเสียแหล่งทรัพยากร และพลังในการพัฒนาคุณค่าเชิงศิลปะ เพื่อนำงานหัตถศิลป์เครื่องประดับ ที่โดดเด่นด้วยองค์ประกอบอันเป็นอัตลักษณ์ประจำท้องถิ่นดั้งเดิมคืนสู่วิถีชีวิต ของชนเผ่าไปอีกครั้ง ผู้วิจัยจึงต้องสร้างเสริมแนวคิดด้านการออกแบบ และวิธีการแสดงออกรูปแบบใหม่ ๆ ในการสร้างสรรค์งานศิลปะแขนงนี้ เพราะหากต้องการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิม สิ่งทีพึงกระทำคือการพัฒนา วัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมให้เท่าทันกระแสแห่งกาลยุคสมัยโดยรักษา อัตลักษณ์ดั้งเดิมเอาไว้ได้อย่างเหมาะสม เพื่อการนั้น ผู้วิจัยจึงต้องเรียนรู้ จิตวิญญาณแห่งศิลปะดั้งเดิมและอุปนิสัยอันเปิดกว้างของชาวปกาเกอะญอในหมู่บ้าน ชินหัว จากนั้นจึงปรับปรุงงานหัตถศิลป์เครื่องประดับดั้งเดิมของชนเผ่าไป ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคในยุคปัจจุบันด้วยทัศนคติ ที่เปิดกว้างและพร้อมสำหรับการเรียนรู้สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนา งานหัตถศิลป์เครื่องประดับดั้งเดิมของชนเผ่าปกาเกอะญอในหมู่บ้านชินหัว

ด้านขอบเขตในระดับโลก ในประวัติศาสตร์การพัฒนาของมนุษย์ เครื่องประดับเป็นงานหัตถศิลป์ที่มีการผลิตมาอย่างช้านาน และยังมีการคิดค้น แนวคิดเกี่ยวกับ “เครื่องประดับร่วมสมัย” มาตั้งแต่ยุคแรกเริ่ม แนวคิดดังกล่าว ยังหลอมรวมเข้ากับวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมและสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัย ทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม สังคม ตลอดจนเศรษฐกิจที่แฝงอยู่ภายใน การดำเนินชีวิตของมนุษย์ หรืออีกนัยหนึ่ง เครื่องประดับร่วมสมัยเปรียบเสมือน กระแสวิถีชีวิตเรื่องราวต่าง ๆ เป็นเครื่องมือที่ทำให้มนุษย์ได้ย้อนมองอดีต และไตร่ตรองถึงปัจจุบัน เป็นวัตถุที่มีแก่นสำคัญคือแนวคิด และทัศนคติ ของกลุ่มคนหรือปัจเจกบุคคล เครื่องประดับดั้งเดิมของชนเผ่าปกาเกอะญอเป็น งานศิลปะที่เกิดจากแนวทางแนวคิดที่แฝงอยู่ในวิถีชีวิตของผู้คนในชนเผ่า จึงมีเงื่อนไขที่เอื้อต่อการพัฒนาไปสู่งานศิลปะแบบร่วมสมัย

จากบริบทความเป็นมาและเหตุปัจจัยที่ได้กล่าวไปในข้างต้น บทความวิจัยนี้จึงหลักทฤษฎีเกี่ยวกับการบอกเล่าเรื่องราวมาใช้ในการวิจัย อัตลักษณ์ทางธรรมชาติและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของหมู่บ้านชินหัว ศึกษาค้นคว้าเรื่องเล่าดั้งเดิมของชนเผ่าไปในท้องที่แห่งนี้เพื่อนำเสนอเรื่องราวของชนเผ่าไป หมู่บ้านชินหัวผ่านวิธีออกแบบด้วยการบอกเล่าเรื่องราว รวมถึงค้นหาความเป็นไปได้ใหม่ ๆ ในการพัฒนางานหัตถศิลป์เครื่องประดับเงินร่วมสมัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

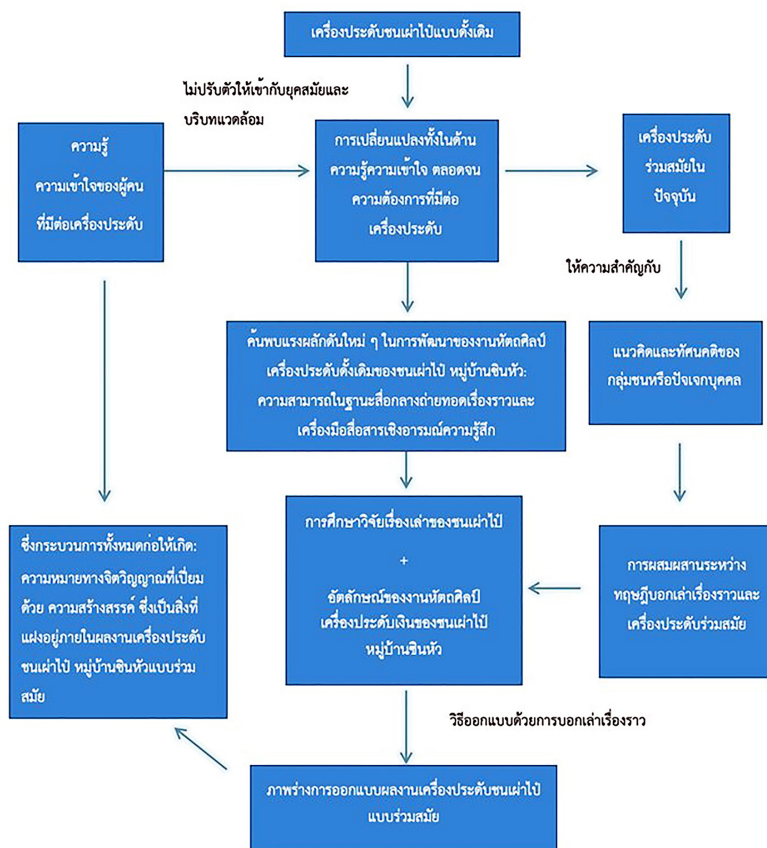
1. เพื่อศึกษารากฐานทางมานุษยวิทยาซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์งานหัตถศิลป์เครื่องประดับดั้งเดิมของชนเผ่าไป หมู่บ้านชินหัว แล้วนำปัจจัยดังกล่าวมาใช้เป็นแบบอย่างกรณีศึกษาวัฒนธรรมหมู่บ้านชินหัวร่วมสมัยที่ควรค่าแก่การ “บอกเล่า” ผ่านผลงานเครื่องประดับ
2. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการด้านการพัฒนางานหัตถศิลป์เครื่องประดับดั้งเดิมสู่งานร่วมสมัยของชนเผ่าไปในปัจจุบัน พร้อมทั้งค้นหาวิธีการและรูปแบบงานเครื่องประดับที่เหมาะสมกับการพัฒนางานหัตถศิลป์เครื่องประดับของชนเผ่าไป หมู่บ้านชินหัว
3. เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยมาใช้ออกแบบภาพแบบร่างซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการออกแบบและสร้างผลงานหัตถศิลป์เครื่องประดับร่วมสมัยของชนเผ่าไป หมู่บ้านชินหัว

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กรอบแนวคิดของงานวิจัย

หัวข้องานวิจัยนี้มีพื้นฐานมาจากการศึกษาวิจัยงานหัตถศิลป์เครื่องประดับดั้งเดิมของชนเผ่าไป หมู่บ้านชินหัว เสริมองค์ความรู้ด้วยการรวบรวมศึกษาและเรียบเรียงข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องประดับร่วมสมัยและหลักทฤษฎีศาสตร์การบอกเล่าเรื่องราว จากนั้นจึงนำข้อมูลทั้งหมดเข้าสู่กระบวนการวิจัยและดำเนินการวิเคราะห์ตำนานเรื่องเล่าดั้งเดิมในท้องถิ่น (หมู่บ้านชินหัว)

จากนั้นจึงนำวิธีออกแบบด้วยทฤษฎีบอกเล่าเรื่องราวมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างงานหัตถศิลป์เครื่องประดับร่วมสมัยของชนเผ่าไป๋ หมู่บ้านชินหัว ที่มีทั้งรูปลักษณ์ที่สวยงาม เส้นอันแปลกใหม่ และเปี่ยมด้วยความคิดสร้างสรรค์ โดยผู้วิจัยได้จัดทำแผนภาพกรอบแนวคิดของงานวิจัยครั้งนี้ไว้ ดังนี้

ภาพที่ 1 Research Conceptual Framework
ที่มา: (Fu, 2021)

2. ขอบเขตการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยโดยมีการวิเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวข้องและข้อดีของการออกแบบด้วยวิธีบอกเล่าเรื่องราวเป็นพื้นฐานสำคัญ และบูรณาการร่วมกับการศึกษาค้นคว้ารากฐานเชิงมานุษยวิทยาซึ่งเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดงานหัตถศิลป์เครื่องประดับเงินดั้งเดิมของชนเผ่าไป หมู่บ้านชินหัว แม้ว่างานวิจัยนี้มีการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทักษะหัตถศิลป์ดั้งเดิม รวมถึงเรื่องราวเกี่ยวกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชนเผ่าไป แต่วัตถุประสงค์ของงานวิจัยไม่ใช่เพื่อสืบค้นถึงต้นกำเนิดทางประวัติศาสตร์ ดังนั้น ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกับชนเผ่าไปในบทความวิจัยนี้จึงเป็นเนื้อหาที่จัดทำขึ้นเพื่ออธิบายถึงข้อมูลจำเพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้เพียงเท่านั้น โดยมีการออกแบบผลงานจากข้อมูลการวิจัยเป็นวัตถุดิบประสมค์หลัก และขอบเขตด้านเวลาที่เกี่ยวข้องกับผลงานออกแบบซึ่งจัดทำขึ้นโดยอาศัยองค์ความรู้จากการวิจัยนี้ คือช่วงเวลาในยุคปัจจุบัน ซึ่งขอบเขตการวิจัยในด้านต่าง ๆ สามารถสรุปได้ ดังนี้

2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา: เนื้อหาของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มุ่งประเด็นไปที่การศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและอัตลักษณ์ของการออกแบบด้วยวิธีบอกเล่าเรื่องราวและการออกแบบงานเครื่องประดับที่มีความสามารถในการบอกเล่าเรื่องราว รวมถึงการศึกษาวิชาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชนเผ่าไป หมู่บ้านชินหัว ตลอดจนรูปแบบและลวดลายที่พบเห็นได้ทั่วไปในงานเครื่องประดับเงินดั้งเดิมของชนเผ่าไป และประเด็นสุดท้ายคือศึกษาเรื่องเล่าที่สะท้อนถึงเอกลักษณ์และเป็นสัญลักษณ์เชิงบอกเล่าเรื่องราวของชนเผ่าไป หมู่บ้านชินหัว

2.2 ขอบเขตด้านพื้นที่: หมู่บ้านชินหัว อำเภอเทือกสูง เขตปกครองตนเองต้าหลี่ไป มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน

2.3 ขอบเขตด้านการออกแบบ: เครื่องประดับบอกและเครื่องประดับมีอรร่วมสมัยในสไตล์งานหัตถศิลป์เครื่องประดับของชนเผ่าไป หมู่บ้านชินหัว

3. กระบวนการวิจัย

3.1 การวิจัยทางเอกสาร

กระบวนการในหัวข้อวิจัยนี้ประกอบด้วยวิธีวิจัย 4 รูปแบบ วิธีแรก คือการวิจัยทางเอกสาร ผู้วิจัยคัดสรรและเรียบเรียงข้อมูลจากเอกสารอ้างอิงและมุมมองข้อคิดเห็นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทิศทางการวิจัยของหัวข้อวิจัยนี้โดยผ่านการสืบค้น รวบรวมและศึกษาข้อมูลจากแหล่งสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ อาทิ เอกสารงานวิจัยที่เก็บรักษาโดยหอสมุดประจักษ์ศิลปาคม ตลอดจนหนังสือและวรรณกรรมอื่น ๆ ซึ่งต้องดำเนินการซื้อเองเป็นรายบุคคลเพื่อสิทธิในการเข้าถึงข้อมูล รวมถึงเว็บไซต์เผยแพร่งานวิทยานิพนธ์ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน CNKI และเว็บไซต์สารานุกรมความรู้ทั้ง Baidu และ Wenku ฯลฯ ข้อมูลที่รวบรวมมาทั้งหมดมีเนื้อหาเกี่ยวกับงานหัตถศิลป์เครื่องประดับดั้งเดิมของชนเผ่าไป๋ หมู่บ้านชินหัวที่มีความเชื่อมโยงกับองค์ความรู้ทั้งทางประวัติศาสตร์และหลักทฤษฎีทางมานุษยวิทยา ตลอดจนตำนานหรือเรื่องเล่าดั้งเดิมที่เกี่ยวข้องกับชนเผ่าไป๋ ในขณะเดียวกัน ผู้วิจัยยังดำเนินการค้นคว้าและทำความเข้าใจในบริบทด้านการพัฒนาของงานศิลปประเภทเครื่องประดับภายในท้องที่ พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลและจัดเรียงสาระสำคัญด้านแนวคิด ตลอดจนกระบวนการพัฒนาของการออกแบบงานศิลปะเครื่องประดับร่วมสมัยให้เป็นหมวดหมู่ ควบคู่ไปกับการรวบรวมศึกษาและจำแนกเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบงานศิลปด้วยหลักทฤษฎีการบอกเล่าเรื่องราว รวมถึงวิธีการ ‘ถ่ายทอดเรื่องราว’ เพื่อเตรียมการสนับสนุนเชิงทฤษฎีให้แก่การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ พร้อมทั้งค้นหาข้อมูลที่สามารถใช้เป็นฐานอ้างอิงในการพัฒนางานเครื่องประดับของชนเผ่าไป๋ หมู่บ้านชินหัว

3.2 การวิจัยภาคสนาม

หลังจากสังสมข้อมูลจากเอกสารอ้างอิงได้ในระดับหนึ่ง ผู้วิจัยจึงลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อเยี่ยมชมและสำรวจพื้นที่ในหมู่บ้านชินหัวอยู่หลายครั้ง โดยขั้นแรก ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมและศึกษาแหล่งข้อมูลเชิงวัตถุที่เกี่ยวข้องซึ่งถูกเก็บรักษาอยู่ในพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น เยี่ยมชมสตูดิโอ

ของผู้สืบทอดงานหัตถศิลป์เครื่องประดับเงินดั้งเดิมของชนเผ่าป๋าย หมู่บ้านชินหัว เพื่อสังเกตการณ์และบันทึกข้อมูลทั้งรูปแบบ การออกแบบ และขั้นตอนการผลิตเครื่องประดับเงินดั้งเดิมของชนเผ่าป๋าย หมู่บ้านชินหัวด้วยวิธีการถ่ายภาพและบันทึกวิดีโอเพื่อนำข้อมูลมาศึกษาทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเทคนิคในงานฝีมือประจำท้องถิ่น จากนั้นจึงดำเนินการรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมด้วยการสัมภาษณ์ผู้สืบทอดงานหัตถศิลป์เครื่องประดับเงินดั้งเดิมของชนเผ่าป๋าย หมู่บ้านชินหัว จำนวน 9 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้อาวุโสและผู้ทำงานในด้านวัฒนธรรมที่มีองค์ความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับวัฒนธรรมและเรื่องราวในท้องถิ่นจำนวน 3 คน นักวิจัยที่ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสวดลายท้องถิ่นจำนวน 5 คน และนักวิจัยที่ศึกษางานหัตถศิลป์เครื่องประดับในท้องถิ่น โดยใช้การสัมภาษณ์แบบไร้โครงสร้าง (Unstructured Interview) ซึ่งออกแบบรูปแบบคำถามสัมภาษณ์ทั้งหมด 3 รูปแบบตามความเชี่ยวชาญเฉพาะทางของกลุ่มประชากรทั้ง 3 กลุ่ม เพื่อทำความเข้าใจวิถีชีวิตร่วมสมัยและเรื่องเล่าดั้งเดิมที่สื่อถึงอัตลักษณ์ของชนเผ่าป๋าย หมู่บ้านชินหัวในเชิงลึก

3.3 การวิจัยแบบสหวิทยาการ

เนื่องด้วยทิศทางการวิจัยของหัวข้อวิจัยนี้จึงไม่สามารถดำเนินการวิจัยวิธีการพัฒนางานหัตถศิลป์เครื่องประดับของชนเผ่าป๋าย ได้โดยอาศัยการค้นคว้าและอภิปรายในขอบเขตองค์ความรู้ด้านการออกแบบสื่อเชิงภาพทัศนเพียงสาขาเดียว ดังนั้น การวิจัยนี้จึงต้องศึกษาทำความเข้าใจที่มาของ ‘การบอกเล่าเรื่องราว’ ทั้งศึกษาทฤษฎีจำนวนมากที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์การเล่าเรื่องจากเอกสารอ้างอิงที่เกี่ยวข้อง ศึกษาทำความเข้าใจรูปแบบการประยุกต์ใช้การออกแบบด้วยวิธีบอกเล่าเรื่องราวในงานเครื่องประดับผ่านตัวอย่างกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนวิเคราะห์ความต้องการของผู้คนที่มีความต้องการเครื่องประดับร่วมสมัยที่มีความสามารถในการบอกเล่าเรื่องราว

นอกเหนือจากนี้ ผู้วิจัยยังดำเนินการศึกษาวิจัยตำนานเรื่องเล่าของชนเผ่าป๋ายจากเอกสารอ้างอิง โดยเรียบเรียง จำแนกและจัดระเบียบข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ตามประเภทและรูปแบบของเนื้อหา

จากนั้นจึงใช้ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในส่วนนี้ดำเนินการจัดเรียงข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบเรื่องราวของชนเผ่าไป หมู่บ้านชินหัวร่วมสมัย จากนั้นจึงศึกษาทำความเข้าใจหลักทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เช่น การตีความเชิงสัญลักษณ์ตามหลักประติมานวิทยา (Iconography) ฯลฯ เพื่อนำองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้ในการตีความรูปแบบลวดลายและสัญลักษณ์บนงานเครื่องประดับดั้งเดิมของชนเผ่าไป

เนื้อหาแนวคิดทฤษฎีและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

1. การออกแบบด้วยวิธีบอกเล่าเรื่องราว

การบอกเล่าเรื่องราว หากตีความตรงตามตัวอักษร หมายถึง การบรรยายรายละเอียดต่าง ๆ ในเรื่องราวเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตั้งแต่สมัยโบราณ การสื่อสารในสังคมมนุษย์นั้นถ่ายทอดข้อมูลผ่านสื่อกลาง ได้แก่ ท่าทาง สายตา และการสนทนา ซึ่งถือเป็นพฤติกรรมและกระบวนการทำงานของการบอกเล่าในความหมายอย่างกว้าง ๆ แต่ศาสตร์แห่งการบอกเล่าเรื่องราวที่ศึกษาในประเด็นที่จำเพาะและเจาะลึกนั้นหมายถึงสาขาวิชาเฉพาะทางที่ศึกษาวิจัยเอกสารวรรณกรรมหลักทฤษฎีเกี่ยวกับการบอกเล่าเรื่องราว ซึ่งคำว่า ‘การบอกเล่าเรื่องราว’ ในบทความวิจัยนี้มีพื้นฐานมาจากวิชาการศึกษาวิจัยศาสตร์แห่งการบอกเล่าเรื่องราวนั่นเอง

สืบเนื่องจากการพัฒนาตามกระแสของกาลยุคสมัย ศาสตร์แห่งการเล่าเรื่องค่อย ๆ มีอิทธิพลมากขึ้นและถูกนำไปประยุกต์ใช้ในขอบเขตสาขาวิชาอื่น ๆ นอกเหนือจากวรรณกรรมมากขึ้นเรื่อย ๆ มิเอเคะ บาล (Mieke Bal) นักวิชาการชาวดัตช์เชื่อว่าศาสตร์แห่งการเล่าเรื่องเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ ‘การบรรยายเรื่องราว’ ซึ่งควรมีความหมายครอบคลุมทั้งข้อความบรรยายภาพ รูปลักษณ์ เหตุการณ์ที่สื่อถึงเรื่องราวบางอย่าง ตลอดจนผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมที่มีความสามารถในการบอกเล่าเรื่องราวอยู่ภายในตัวของมันเอง (Li, 2018, pp. 95-100) ซึ่งคำจำกัดความใหม่นี้ได้ขยายขอบเขตการศึกษาวิจัยศาสตร์แห่งการเล่าเรื่องออกไปอย่างมาก จากบทบรรยายในรูปแบบข้อความจากสาขาวิชาวรรณกรรมไปสู่ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม หลังจากนั้น การศึกษาวิจัย

เพื่อประยุกต์ใช้การบอกเล่าเรื่องราวในสาขาวิชาออกแบบจึงเริ่มได้รับความสนใจมากขึ้นเรื่อย ๆ

องค์ความรู้เกี่ยวกับหลักการเล่าเรื่องในสาขาวิชาวรรณกรรมส่วนใหญ่ใช้ภาษา ตัวอักษรการเขียน และสื่ออื่น ๆ ในการบรรยายเหตุการณ์จริง รวมถึงเรื่องสมมติหนึ่งหรือหลาย ๆ เรื่องรวมกันในรูปแบบงานเขียนของร้อยแก้วและบทกลอนบทกวี เป็นกระบวนการจัดระเบียบเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องตามลำดับที่แน่นอนด้วยวัตถุประสงค์บางประการที่ก่อให้เกิดการบอกเล่าเรื่องราวนั้น ๆ การออกแบบด้วยวิธีบอกเล่าเรื่องราว สัญลักษณ์ในรูปแบบเสียงและภาพเป็นภาษาที่ใช้สำหรับสื่อสาร เนื้อหาที่แฝงเร้นอยู่ภายในผลงานออกแบบคือแนวคิดและนัยแฝงที่ต้องการบอกเล่าหรือถ่ายทอดผ่านรายละเอียดของสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในผลงาน หรือกล่าวได้อีกนัยหนึ่งการออกแบบด้วยวิธีบอกเล่าเรื่องราวคือการบรรลุวัตถุประสงค์ของการออกแบบผ่านองค์ประกอบสื่อทางสายตาหรือสื่อที่มนุษย์รับรู้ได้โดยผ่านประสาทสัมผัสพื้นฐานอื่น ๆ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของภาษารูปนัย และให้ความสำคัญกับรูปแบบข้อมูลที่ถูกรับรู้มากขึ้น ดังนั้น การออกแบบจึงจำเป็นต้องละทิ้งคุณลักษณะบางประการของหลักทฤษฎีบอกเล่าเรื่องราว ซึ่งที่จริงแล้วหากสืบสาวราวเรื่องไปยังต้นตอทางประวัติศาสตร์ของการออกแบบและการบอกเล่าเรื่องราว นักประพันธ์หรือผู้สร้างสรรค์ที่มาก่อนกาลมีแนวโน้มที่จะนำหลักการบอกเล่าเรื่องราวมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบภาพหรือสัญลักษณ์และอาจมีมาก่อนการเขียนบรรยายบอกเล่าเรื่องราวในวรรณกรรม

ภาพจิตรกรรมฝาผนังตั้งแต่สมัยยุคหินดึกดำบรรพ์ ถือเป็นผลงานภาพบอกเล่าเรื่องราวชิ้นแรก ๆ ที่สามารถสืบย้อนกลับไปได้ในสมัยโบราณและยังคงหลงเหลือมาจนถึงยุคปัจจุบัน ซึ่งการบอกเล่าเรื่องราวในสมัยนั้นเป็นการบรรยายเหตุการณ์และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวด้วยการวาดภาพอย่างไร้เดียงสาและเป็นวิธีบอกเล่าเรื่องราวอย่างมีวัตถุประสงค์ในยุคแรกเริ่มของเผ่าพันธุ์มนุษย์ (Ma, 2021, pp. 252-259) ต่อมา หลังเกิดการบอกเล่าเรื่องราวผ่านภาพวาด

การบอกด้วยสัญลักษณ์รูปแบบตัวอักษรเป็นสิ่งที่เกิดก่อนการบอกเล่าเรื่องราวด้วยภาษางานวรรณกรรม ซึ่งตัวอักษรรูปร่างต่าง ๆ ในสมัยโบราณก็สามารถมองเป็นผลงานการออกแบบภาพสัญลักษณ์กราฟิกในยุคแรกเริ่มได้เช่นกัน อาทิ อักษรฮีโรกลีฟิคของชาวอียิปต์โบราณซึ่งสร้างขึ้นจากการขีดเขียน สะเปะสะปะและการวาดลวดลายรูปแบบต่าง ๆ ในสังคมดึกดำบรรพ์ ด้วยวิธีการที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว และรูปแบบอักษรนี้ได้กลายเป็นรูปแบบการเขียนของมนุษย์ในช่วงยุคแรกเริ่มที่เก่าแก่ที่สุดที่นักโบราณคดีในปัจจุบันค้นพบ

ซึ่งการออกแบบด้วยวิธีบอกเล่าเรื่องราวแบบร่วมสมัยเป็นวิธีการออกแบบรูปแบบหนึ่งที่รวมวัตถุประสงค์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ข้อจำกัด ตลอดจนปัจจัยด้านอื่น ๆ มาผสมผสานกันและเรียบเรียงด้วยวิธีบอกเล่าเรื่องราว และถ่ายทอดไปสู่โลกภายนอกผ่านผลงานโดยใช้การเล่าเรื่องผ่านสื่อภาพ ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อตอบสนองความต้องการทั้งในด้านวัตถุประสงค์และจิตใจของผู้ชมผ่านการจัดองค์ประกอบ ลำดับเรื่องราวและการถ่ายทอดเรื่องราวไปสู่ผู้ชม เป็นการสร้างและขึ้นนำการแลกเปลี่ยนและการสื่อสารรูปแบบหนึ่งซึ่งช่วยกระตุ้นความรู้สึก ความทรงจำ และความเชื่อมโยงทางความคิดภายในจิตใจของผู้ชม จากนั้นจึงสร้างการรับรู้และความเข้าใจในบริบททางประวัติศาสตร์ จิตวิญญาณทางมานุษยวิทยา และประสบการณ์ตามธรรมชาติ ซึ่งวิธีการและวัตถุประสงค์ของออกแบบด้วยหลักการบอกเล่าเรื่องราวล้วนต้องการสื่อกลางที่จะช่วยนำเสนอและสื่อสารเนื้อหาต่าง ๆ ไปยังผู้ชม

2. ภาพรวมของชนเผ่าไปในหมู่บ้านชินหัว

หมู่บ้านชินหัว เป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่บนเชิงเขาเฟิงหวงซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอเหอชิง เป็นสถานที่แห่งเดียวที่ผู้คนต้องเดินทางผ่านเมื่อต้องการเดินทางไปยังถนนฉาหม่า ถนนโบราณที่มีชื่อเสียงในทางประวัติศาสตร์ เนื่องจากภูเขาเฟิงหวงมีองค์ประกอบคือเป็นหินปูนไม่ค่อยมีพืชพันธุ์คลุมหน้าดิน ด้วยเหตุนี้ในสมัยโบราณหมู่บ้านชินหัวจึงถูกเรียกว่า ‘หมู่บ้านฉือไฉ่จี (หมู่บ้านที่ล้อมรอบด้วยหินทั้งสี่ด้าน)’

ส่วนประชากรชาวไป๋ภายในหมู่บ้านซินหัวคิดเป็น 98.5% ของประชากรทั้งหมดภายในหมู่บ้าน และหมู่บ้านซินหัวยังเป็นถิ่นฐานดั้งเดิมของชนเผ่าไป๋อีกด้วย (Sun & Fan, 2004)

ด้วยตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่เป็นเอกลักษณ์ ทำให้ชาวไป๋ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านซินหัวเป็นกลุ่มชนที่ขยันขันแข็งเป็นพิเศษ ช่างฝีมือในหมู่บ้านซินหัวมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์งานหัตถศิลป์ประเภทโลหะ ตั้งแต่สมัยแคว้นหนานจ้าวเรื่อยมาจนถึงสมัยราชวงศ์ถัง ทั้งยังให้ลูกหลานรับสืบทอดภูมิปัญญาทางหัตถศิลป์จากรุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบัน อีกทั้งชนเผ่าไป๋นั้นเป็นคนใฝ่เรียนใฝ่รู้ และมีไหวพริบจึงเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดี ในประวัติศาสตร์การก่อตัวและการพัฒนาของชนเผ่าไป๋ ชนเผ่านี้รักษาไว้ซึ่งทัศนคติที่เป็นมิตรต่อกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ทั้งยังกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้และซึมซับวัฒนธรรมที่แปลกใหม่และนำเสนออยู่เสมอ ดังนั้น ชาวไป๋จึงไม่ค่อยมีคุณลักษณะด้านอนุรักษนิยมเสียเท่าใดนัก ซ้ำยังเต็มใจที่จะยอมรับสิ่งใหม่อยู่เสมอ กอปรกับหมู่บ้านซินหัวนั้นติดต่อสื่อสารกับชาวฮั่นตั้งแต่วัยยุคแรกเริ่มหมู่บ้านแห่งนี้จึงได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมจีนอันมาอย่างยาวนาน ชาวไป๋ในหมู่บ้านส่วนใหญ่จึงมีความรู้ความเข้าใจในภาษาจีนฮั่น และภาษาจีนฮั่นก็ได้กลายเป็นภาษาหลักที่ผู้คนในหมู่บ้านซินหัวใช้ติดต่อสื่อสารในปัจจุบัน

ลักษณะนิสัยที่ทั้งเปิดกว้างทางความคิดของชาวไป๋ยังก่อให้เกิดวัฒนธรรมด้านความเชื่อทางศาสนาที่มีคุณลักษณะเฉพาะจนกลายเป็นหนึ่งในอัตลักษณ์ของชนเผ่าไป๋ ความเชื่อทางศาสนาของชนพื้นเมืองเหล่านี้สามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้อย่างน้อย 4 ประเภทใหญ่ด้วยกัน ได้แก่ ศาสนายุคก่อนประวัติศาสตร์ ลัทธิบูชาเทพเจ้า พุทธศาสนา และลัทธิเต๋า ซึ่งรูปแบบความเชื่อในแต่ละศาสนาก็ยังแตกต่างกันสาขาออกไปได้อีกมากมาย และต่างก็เกิดการวิวัฒนาการอย่างไม่มีที่สิ้นสุด จึงกล่าวได้ว่าหมู่บ้านซินหัวนั้นไม่มีการนับถือความเชื่อทางศาสนาใดเพียงหนึ่งเดียว

จากข้อมูลในข้างต้น จึงสามารถกล่าวได้ว่าสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นไม่เหมือนใคร กอปรกับภูมิหลังทางมานุษยวิทยาที่เปิดกว้างและหลากหลายล้วนเป็นปัจจัยที่ช่วยสร้างอัตลักษณ์

ให้แก่หมู่บ้านชินหัว และคุณลักษณะเฉพาะนี้ได้กลายเป็นจุดยืนสำคัญของงานหัตถศิลป์ทั้งเครื่องประดับและเครื่องเงินของหมู่บ้านแห่งนี้ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวยังถือเป็นองค์ประกอบอันดับต้น ๆ ที่ผู้วิจัยคำนึงถึงและนำมาใช้ ในกระบวนการพัฒนารูปแบบการสร้างสรรค์เครื่องประดับของชนเผ่าไป โดยผ่านวิธีการออกแบบด้วยหลักการบอกเล่าเรื่องราว

3. ภาพรวมเกี่ยวกับงานเครื่องประดับบอกเล่าเรื่องราว

ในสมัยโบราณ เครื่องประดับยุคแรกเริ่มมักทำจากกระดูก เปลือกหอย หิน ฟันหรือเขี้ยวของสัตว์ ฯลฯ การสร้างเครื่องประดับในสมัยก่อน มีวัตถุประสงค์เพื่อความสวยงามเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เพราะทั้งรูปทรงหรือกระทั่งลวดลายก็ยังเป็นรูปแบบที่แสดงออกถึงการเคารพบูชาธรรมชาติผ่านเครื่องประดับ ซึ่งประเด็นดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าตั้งแต่สมัยโบราณเป็นต้นมา เครื่องประดับก็อยู่ในฐานะของภาษาสัญลักษณ์เชิงเปรียบเทียบ เป็นสิ่งแทนที่ซ่อนความนัยบางประการเอาไว้ (Liu, 2020) หลังจากเข้าสู่ยุคสังคมชนชั้นแล้ว เครื่องประดับก็ได้กลายเป็นสัญลักษณ์ของสถานะทางสังคม เพศ ประเพณี สิทธิ รวมถึงความมั่งคั่ง และยังเป็นเครื่องรางและอุปกรณ์ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาเป็นตัวแทนของความศรัทธา การปกป้องคุ้มครองจากสิ่งที่ไม่มนุษย์ เชื้อถือ และสัญลักษณ์ที่ใช้เพื่อสวดภาวนาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ซึ่งมีเครื่องประดับชิ้นนั้น ๆ เป็นสัญลักษณ์แทน กล่าวได้ว่าเครื่องประดับเป็นสื่อกลางของเวลาและความทรงจำของมนุษย์โดยไม่แบ่งแยกทั้งวัฒนธรรมฝั่งตะวันออกและตะวันตก ในบริบทและหัวข้อต่าง ๆ ในแต่ละยุคสมัย เครื่องประดับมักสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ของมนุษย์ทั้งหมด

นับตั้งแต่ช่วงแรกที่เกิดการพัฒนาเครื่องประดับจนกระทั่งเข้าสู่ยุคสมัยใหม่เครื่องประดับแบบดั้งเดิมก็ไม่ใช่ที่โปรดปรานของคนหนุ่มสาวยุคปัจจุบันอีกต่อไป สืบเนื่องจากค่านิยม แนวคิดเกี่ยวกับมานุษยนิยม หรือหลักสุนทรียศาสตร์ดั้งเดิมมีปัจจัยบางประการที่ไม่สอดคล้องกับการพัฒนาในปัจจุบันหรือไม่มีวิธีสื่อสารหรือสร้างปฏิสัมพันธ์กับคนรุ่นใหม่ที่เหมาะสมกว่า

ที่มีอยู่ในตอนนี้ นอกจากนี้ ในยุคแห่งสื่อข้อมูลข่าวสารอย่างในปัจจุบัน อารมณ์ของผู้คนมักถูกมองข้าม ดังนั้น ยุคสมัยนี้จึงมีความจำเป็นต้องสร้างความสมดุลระหว่างเทคโนโลยีขั้นสูงและอารมณ์ขั้นสูง (Li, 2018, pp. 95-100)

จากการทบทวนวรรณกรรมอ้างอิง เครื่องประดับที่มีความสามารถในการบอกเล่าเรื่องราวนั้นแบ่งออกเป็น 3 ประเภทด้วยกัน

1. เครื่องประดับที่หัวข้อในการสร้างสรรค์ผลงานส่วนใหญ่มาจากประสบการณ์ อารมณ์ เหตุการณ์ที่เคยพบเจอ หรือการวิปัสสนา และการคาดเดาเชิงปรัชญาของตัวนักออกแบบเอง

2. หัวข้อเครื่องประดับมักมาจากภาพสะท้อนทางสังคม หรือธรรมชาติ เป็นรูปแบบของการแสดงออกทางศิลปะที่นักออกแบบได้รับการสังเกตและสัมผัสโลกภายนอกจากมุมมองที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง บันทึกเป็นประสบการณ์และสะท้อนออกมาในรูปแบบผลงานศิลปะ

3. ผลงานเครื่องประดับที่มีต้นกำเนิดความคิดสร้างสรรค์มาจากแนวคิด ขนบธรรมเนียมประเพณีและทักษะหัตถศิลป์ดั้งเดิม เป็นผลงานที่สร้างขึ้นด้วยความเข้าใจในเชิงลึกเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิม แนวคิดการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ ตลอดจนวิธีการสร้างสรรค์ที่เกิดจากมุมมองที่แตกต่างกันออกไปตามแต่ละบุคคล ดังนั้น แม้ว่าเครื่องประดับรูปแบบนี้จะได้มาจากสิ่งดั้งเดิม แต่แน่นอนว่าไม่ใช่การสืบทอดโดยนำทักษะและลวดลายมาใช้สร้างสรรค์ผลงานอย่างง่าย ๆ แต่เป็นการสร้างสรรค์ผลงานที่มีแนวโน้มที่จะสร้างการออกแบบในบริบทใหม่ที่สร้างสรรค์และเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เพื่อฟื้นคืนชีวิตชีวาให้แก่ภูมิปัญญาดั้งเดิม ซึ่งหัวข้อวิจัยนี้คือการใช้มุมมองและการออกแบบผลงานด้วยภูมิปัญญาด้านการสร้างเครื่องประดับของชนเผ่าไป หมู่บ้านชนหัวให้ออกมาในรูปแบบของเครื่องประดับประเภทนี้

การออกแบบเครื่องประดับ คือการออกแบบวัตถุที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางถ่ายทอดเนื้อหาบางประการ ซึ่งไม่มีข้อมูลจำนวนมากเท่างานวรรณกรรม ภาพยนตร์ โทรทัศน์ และสื่ออื่น ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลง

ทางเวลาและในเชิงพื้นที่ อีกทั้งความสามารถในการเล่าเรื่องของผลงานเครื่องประดับต้องอาศัยการส่งเสริมด้วยการเชื่อมโยงทางความคิดและจินตนาการของผู้รับสาร การออกแบบเครื่องประดับที่มีความสามารถในการบอกเล่าเรื่องราวจึงควรประยุกต์ใช้องค์ประกอบและวิธีการเล่าเรื่องที่ผสมผสานหลากหลายปัจจัยเข้าด้วยกัน

ผลการวิจัย

1. หัวข้อในการบอกเล่าเรื่องราวของชนเผ่าป๋าย หมู่บ้านซินหัว

หมู่บ้านซินหัวเป็นสถานที่หนึ่งที่มีเรื่องราวและตำนานเล่าขานมากมายเหมือนกันพื้นที่อยู่อาศัยของกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ในอีกหลายภูมิภาค ทว่าหลังจากได้ศึกษาวิเคราะห์และสรุปข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ จึงพบว่าหัวข้อเรื่องราว (ธีม) ที่เกี่ยวข้องกับหมู่บ้านแห่งนี้แท้จริงแล้วมีเพียงไม่กี่ประเภท อีกทั้งการเล่าเรื่องยังมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคล ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลวิจัยที่ได้จากการวิจัยทางเอกสารและการวิจัยภาคสนามมาบูรณาการร่วมกัน เพื่อจำแนกอัตลักษณ์ที่เด่นชัดที่สุดของชนเผ่าป๋าย หมู่บ้านซินหัวออกเป็น 2 หัวข้อหลักด้วยมุมมองด้านการบอกเล่าเรื่องราวในบทความวิจัยนี้ ซึ่งเรื่องราวของชนเผ่าป๋าย หมู่บ้านซินหัวที่ผู้วิจัยต้องการบอกเล่าในที่นี้มีความแตกต่างจากรูปแบบเรื่องเล่าดั้งเดิมที่เปี่ยมด้วยอารมณ์ มีชีวิตชีวาซึ่งผู้คนต่างคุ้นเคยเป็นอย่างดี เรื่องราวของหมู่บ้านซินหัวล้วนมีที่มาจากวิถีชีวิตการพักพิรทำงานอันเรียบง่ายอย่างที่สุด

1. งานหัตถศิลป์โลหะเงินและทองแดงที่อยู่คู่หมู่บ้านซินหัวมาอย่างยาวนานนับพันปี หากสืบย้อนรอยทางประวัติศาสตร์ของชนเผ่าป๋าย ในหมู่บ้านแห่งนี้ย่อมพบว่าทุกครัวเรือนล้วนปรากฏร่องรอยที่บอกเล่าและกล่าวถึงการเดินทางไปตามถนนและตรอกซอกซอยผ่านความยากลำบากนานาประการจนได้เรียนรู้ทักษะงานศิลป์และกลายเป็นช่างฝีมือผู้มีพรสวรรค์ ชนเผ่าป๋ายในหมู่บ้านซินหัวเป็นผู้เปลี่ยนแปลง “หมู่บ้านที่ล้อมรอบด้วยดินหิน” ให้กลายเป็น “หมู่บ้านที่เต็มไปด้วยโลหะเงิน” ดังเช่นทุกวันนี้ด้วย 2 มือของตนเอง นี่เป็นเรื่องราวดั้งเดิมทั่วไปที่แพร่หลายมากที่สุดซึ่งทุกครัวเรือนในหมู่บ้านซินหัวบอกเล่าสืบทอดกันมา

2. หัวข้อนี้เป็นเรื่องราวที่อิงจากสภาพแวดล้อมในวิถีชีวิตของชนเผ่าไป หมู่บ้านชินหัวเช่นกัน ชนเผ่าไปในหมู่บ้านแห่งนี้มีพฤติกรรม การดำรงชีวิตที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น ๆ ซึ่งยึดถือหลัก ‘ชายทำนาหญิงทอผ้า’ เป็นรูปแบบการดำรงชีวิต โดยในสมัยอดีตที่หมู่บ้านชินหัวงานในไร่ นา และงานบ้านจะมอบหมายให้ผู้หญิงในครอบครัวเป็นผู้ดูแล ส่วนผู้ชายทุกคน ในหมู่บ้านล้วนมีส่วนร่วมในการแปรรูปและผลิตงานหัตถกรรมจากโลหะ ทั้งทองแดง เงิน ทอง ตลอดจนจตุรกกอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงกล่าวได้ว่า ความรักและการสนับสนุนซึ่งกันและกันในครอบครัวถือเป็นปัจจัยสำคัญ ในความสำเร็จด้านงานหัตถศิลป์โลหะของหมู่บ้านชินหัวในปัจจุบัน ซึ่งผู้หญิง ชาวไปในปัจจุบันนี้มีอาชีพและทางเลือกในการดำเนินชีวิตมากขึ้น รอยประทับความทรงจำที่สะท้อนถึงวิถีแห่งยุคสมัยในกาลก่อนจึงกลายเป็น เรื่องราวอันเป็นเอกลักษณ์ของหมู่บ้านชินหัวที่บอกเล่าสืบต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น

เรื่องราวที่เป็นเอกลักษณ์ของหมู่บ้านชินหัวเหล่านี้ ล้วนถ่ายทอดส่งต่อกันมาด้วยประเพณีมุขปาฐะตลอดช่วงระยะเวลา ทางประวัติศาสตร์ แม้อาจมีร่องรอยเล็กน้อยที่ได้รับการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรในเอกสารอ้างอิงทางประวัติศาสตร์ อาทิ พงศาวดารอำเภอเหอชิง ฯลฯ ซึ่งการมาถึงของยุคเทคโนโลยีดิจิทัล แพลตฟอร์มรับชมวิดีโอ ขนาดสั้นผ่านช่องทางออนไลน์ได้ทำให้วิถีชีวิตร่วมสมัยและเรื่องราวพื้นบ้านของชนเผ่าไป หมู่บ้านชินหัวถูกบันทึกและเผยแพร่เป็นวงกว้างอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน

2. อัตลักษณ์และความต้องการในการพัฒนางานหัตถศิลป์เครื่องประดับของชนเผ่าไป หมู่บ้านชินหัว

งานหัตถศิลป์เครื่องประดับแบบดั้งเดิมของชนเผ่าไป หมู่บ้านชินหัว กับงานหัตถศิลป์เครื่องประดับของชนเผ่าไปในพื้นที่อื่น ๆ มีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ทว่ารายละเอียดเล็ก ๆ ดังกล่าวเป็นปัจจัยที่สะท้อน

ให้เห็นถึงอัตลักษณ์ด้านวิถีชีวิตของชนเผ่าไปที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านชินหัวแห่งนี้ ซึ่งผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยภาคสนามมาดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ และสรุปปัจจัยอัตลักษณ์ที่สร้างความแตกต่างให้กับงานหัตถศิลป์เครื่องประดับ แบบดั้งเดิมของชนเผ่าไป หมู่บ้านชินหัวไว้ ดังนี้

1. เป็นงานหัตถศิลป์ท้องถิ่นที่ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดเชิงมานุษยวิทยาจากชนเผ่าจีนฮั่นและงานฝีมือประเภทเครื่องโลหะของชนเผ่าจีนทิเบตอย่างล้าลึก รูปแบบลวดลายบนงานเครื่องประดับของชนเผ่าไป หมู่บ้านชินหัวจึงมีองค์ประกอบบางส่วนที่มีต้นกำเนิดจากกลุ่มชาติพันธุ์ และภูมิภาคอื่น ปัจจัยเหล่านี้ก่อให้เกิดอัตลักษณ์เฉพาะที่สร้างจากการผสมผสานอันเปี่ยมด้วยความหลากหลาย

2. ส่วนใหญ่เป็นงานหัตถศิลป์เครื่องประดับสำหรับสตรีซึ่งประเภทงานที่พบได้ทั่วไป ได้แก่ เครื่องประดับข้อมือและเครื่องประดับมือ ในหมวดหมู่งานเครื่องประดับข้อมือของชนเผ่าไป หมู่บ้านชินหัว สตรีชาวไป มักเลือกสวมสร้อยห่วงโซ่ห้อยจี้ทรงกล่องใส่เข็มสำหรับห้อยติดประดับบริเวณอกเป็นหลักซึ่งเครื่องประดับชนิดนี้สะท้อนถึงวิถีชีวิตดั้งเดิมของสตรีชาวไปหมู่บ้านชินหัวได้อย่างเด่นชัด ส่วนลวดลายที่พบได้ทั่วไปคือลายผีเสื้อและดอกเหมย แม้ว่าลวดลายเหล่านี้ไม่ใช่เอกลักษณ์ที่พบเห็นได้แค่ที่หมู่บ้านชินหัวเท่านั้น ทว่าก็เป็นองค์ประกอบที่สะท้อนให้เห็นถึงความสง่างามและความงามอันเรียบง่ายของสตรีชาวไปแห่งหมู่บ้านชินหัว ตลอดจนจิตใจที่ยึดมั่นในความรักและความคาดหวังในการให้กำเนิดทายาทเพื่อสืบสานวงศ์ตระกูลให้คงอยู่สืบไปผ่านวัตถุปัจจัยทางธรรมชาติที่มีนัยแฝงสื่อความหมายที่ดีงาม ส่วนงานเครื่องประดับมือมักเป็นงานเครื่องประดับบริเวณข้อมือและแหวน แม้จะไม่มีรูปทรงตายตัวแต่ส่วนใหญ่นิยมตกแต่งด้วยรูปแบบและลวดลายที่คล้ายคลึงกัน

3. ส่วนงานเครื่องประดับสำหรับบุรุษของหมู่บ้านชินหัวนั้น ไม่มีรูปแบบตายตัว อาทิ ในงานเครื่องประดับข้อมือนอกจากรูปแบบที่หลากหลายยังมีลวดลายต่าง ๆ มากมายให้เลือกสรร เช่น ลายมังกร

ลายอักขระธิเบตคาถาโอม มณี ปัทเม ฮัม (Om Mani Padme Hum) หนึ่งในบทสวดภาวนาของพุทธนิกายในธิเบต ตลอดจนรูปแบบลวดลายใหม่ตามกระแสนิยมในปัจจุบัน แม้ว่าบทบาททั่วไปของงานเครื่องประดับเหล่านี้คือการสื่อถึงความหมายเชิงบวกอันดีงาม ทว่าบทบาทที่มากกว่านั้นคือการทำหน้าที่เป็นสื่อกลางประชาสัมพันธ์ธุรกิจหัตถกรรมหรือเพื่อแสดงทักษะด้านงานฝีมือของผู้สร้างสรรค์ กล่าวได้ว่าผลงานเหล่านี้มีผลเชิงโฆษณาประชาสัมพันธ์ในระดับหนึ่ง อีกทั้งรูปแบบของงานเครื่องประดับก็ไม่ได้สะท้อนให้เห็นถึงความโดดเด่นของวัฒนธรรมประจำภูมิภาค

ซึ่งจากข้อมูลในช่วงต้นผนวกรวมกับข้อมูลจากการวิจัยเอกสารอ้างอิงและการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรเป้าหมายแต่ละกลุ่มทำให้เห็นว่าการพัฒนาสิ่งแวดลอม กาลยุคสมัยและวิถีชีวิตล้วนส่งผลกระทบต่อทัศนคติของชนเผ่าไป หมู่บ้านชินหั่วที่มีต่องานเครื่องประดับในปัจจุบันอย่างลึกซึ้ง

1. ในปัจจุบันสตรีชาวไป๋มักสวมใส่เครื่องประดับดั้งเดิมแคในโอกาสสำคัญที่เป็นทางการเท่านั้น ความชอบและรสนิยมเชิงสุนทรียภาพของสตรีเหล่านี้มีความคล้ายคลึงกับสตรีสมัยใหม่ในพื้นที่อื่น ๆ สตรีชาวไป๋ให้ความเคารพปัจจัยดั้งเดิมประจำท้องถิ่นของตน ทว่าในขณะเดียวกันก็มีความสนใจอย่างมากต่อปัจจัยที่มีความน่าสนใจ เป็นที่นิยมและเป็นกระแสในปัจจุบันที่ทำให้พวกเขาสามารถแสดงออกถึงเอกลักษณ์หรือความเป็นตนเองได้ ดังนั้น สตรีชาวไป๋สมัยใหม่จึงขึ้นชอบงานหัตถศิลป์เครื่องประดับแบบดั้งเดิมที่สามารถบูรณาการร่วมกับปัจจัยในช่วงต้นได้อย่างเหมาะสม

2. ในส่วนของบุรุษชาวไป๋แนวคิดและความต้องการที่มีต่อเครื่องประดับถือว่ามีความยืดหยุ่นและเปิดกว้างมากขึ้น ความพากเพียรพยายามตลอดพันปีที่ผ่านมาของเหล่าบุรุษชาวไป๋ทำให้งานหัตถศิลป์เครื่องประดับเงินเป็นเสมือนนามบัตรที่แสดงให้เห็นให้ผู้คนได้รับรู้ถึงอัตลักษณ์ของหมู่บ้านชินหั่ว ดังนั้น โดยส่วนตัวแล้วนอกเหนือจากความต้องการด้านความสามารถด้านการประดับตกแต่ง ปัจจัยสำคัญที่สุดที่บุรุษชาวไป๋ต้องการจากเครื่องประดับ คือคุณลักษณะที่ขบขันให้เห็นถึงอัตลักษณ์

และระดับงานทัศนศิลป์เครื่องประดับเงินอันเป็นความภาคภูมิใจประจำท้องถิ่นของตนเอง ดังนั้น ความต้องการดังกล่าวจึงเป็นปัจจัยที่จำเป็นแสดงให้เห็นผ่านการออกแบบผลงานในบทความวิจัยนี้เพื่อตอบสนองความต้องการด้านการพัฒนางานทัศนศิลป์เครื่องประดับของชนเผ่าป๋ายหมู่บ้านชินหัว

ข้อมูลในข้างต้นเป็นเสมือนเส้นสนกลในทีโยงใยผสมปนเปด้วยข้อมูลจากหลายแง่มุมแล้วหลอมรวมกันก่อเกิดเป็นวิถีชีวิตอันเป็นอัตลักษณ์ของชนเผ่าป๋าย หมู่บ้านชินหัว กลายเป็นเรื่องราวที่ถูกบอกเล่าสืบทอดไปและเป็นวัสดุปัจจัยสำหรับการสร้างสรรค์งานเครื่องประดับของชนเผ่าป๋ายหมู่บ้านชินหัวภายใต้บริบทร่วมสมัย

3. การออกแบบงานทัศนศิลป์เครื่องประดับร่วมสมัยของชนเผ่าป๋ายหมู่บ้านชินหัว

เครื่องประดับสำหรับสตรีโดยเฉพาะเครื่องประดับออกแบบดั้งเดิมมักออกแบบและสร้างโดยรักษารูปแบบมาตรฐานซึ่งเป็นตัวแทนของความดั้งเดิมเอาไว้ ดังนั้น ในการออกแบบงานทัศนศิลป์เครื่องประดับร่วมสมัยของชนเผ่าป๋ายหมู่บ้านชินหัว ผู้วิจัยจึงดำเนินการวางแผนการออกแบบโดยมีสร้อยห่วงโซ่ห้อยจี้ทรงกล่อ่งใส่เข็มดั้งเดิมของชนเผ่าป๋าย หมู่บ้านชินหัวเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญ และใช้ภาพสัญลักษณ์ที่เป็นตัวแทนสื่อถึงอัตลักษณ์ของเครื่องประดับดั้งเดิมดังกล่าว ได้แก่ ลวดลายผีเสื้อและกล่อ่งทรงกระบอกใส่เข็มเย็บปักเป็นองค์ประกอบการออกแบบ (ดังภาพที่ 2) โดยนำปัจจัยภาพสัญลักษณ์ในข้างต้นเข้าสู่กระบวนการจำแนกส่วนประกอบแล้วนำแต่ละส่วนมาประกอบสร้างชิ้นใหม่และปรับแต่งด้วยเทคนิคการแทนที่ การออกแบบมีกระบวนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ในขั้นแรก ผู้วิจัยออกแบบโดยนำโครงสร้างส่วนเส้นสายที่ประกอบกันเป็นลวดลายผีเสื้อในสร้อยห่วงโซ่ห้อยจี้ทรงกล่อ่งใส่เข็มดั้งเดิมของชนเผ่าป๋าย หมู่บ้านชินหัวมาจำแนกส่วนประกอบแล้วประกอบสร้างชิ้นใหม่โดยใช้วัสดุอะคริลิกใส จากนั้นจึงนำ QR CODE ที่เชื่อมโยงคลิป์วิดีโอขนาดสั้นมาใช้เป็นองค์ประกอบเสริมในการออกแบบผลงาน เป็นการออกแบบ

เชิงสร้างสรรค์เพื่อทลายกรอบรูปแบบและความสามารถในการบอกเล่าเรื่องราวของเครื่องประดับที่มีหัวข้อบอกเล่าเพียงแก่นเรื่องเดียว ทั้งยังเป็นการคิดนอกรอบเพื่อแก้ไขปัญหาระดับความยากในการคงสภาพเนื้อหาเรื่องราวให้ยังมีความเป็นปัจเจกและไม่กลบหัวข้อที่ต้องการบอกเล่าเรื่องราวผ่านองค์ประกอบอื่น ๆ ในผลงาน (ดังภาพที่ 3)

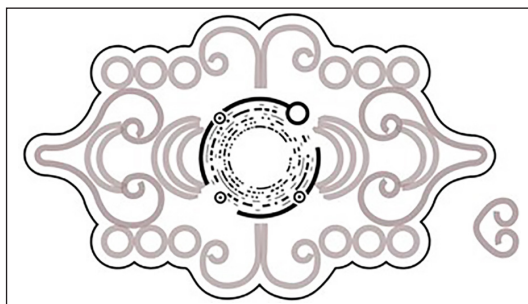
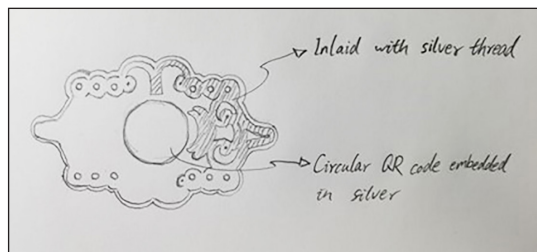
2. ผู้วิจัยนำรูปทรงของจี้ทรงกล่องใส่เข็มมาออกแบบเคสกล่องใส่หูฟังไร้สาย โดยใช้เทคนิคการแทนที่เพื่อแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ถึงความเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตของสตรีชาวปักษ์สมัยใหม่ โดยที่ในขณะเดียวกันการออกแบบเคสกล่องใส่หูฟังไร้สายยังเป็นทางเลือกที่สอดคล้องกับแนวคิดในการนำองค์ประกอบ QR CODE มาใช้ในการออกแบบผลงานในด้านการคิดนอกรอบเชิงสร้างสรรค์ (ดังภาพที่ 4)

จากนั้นผู้วิจัยจึงนำงานออกแบบที่เสร็จสมบูรณ์แล้วไปประยุกต์ใช้แทนที่ส่วนประกอบเดิมของสร้อยห่วงโซ่ห้อยจี้ทรงกล่องใส่เข็มดั้งเดิมของชนเผ่าป๋าย หมูบ้านชินหัวเพื่อสร้างผลงานเครื่องประดับรูปแบบใหม่โดยการออกแบบมุ่งประเด็นไปที่วิธีการเล่าเรื่องผ่านงานเครื่องประดับในรูปแบบใหม่ที่แตกต่างจากงานเครื่องประดับกรณีตัวอย่างอื่น ๆ ชัดเจนให้เห็นถึงความเปรียบเทียบของศิลปะรูปแบบดั้งเดิมและสมัยใหม่ที่สามารถผสมผสานรวมเป็นหนึ่งเดียวกันได้อย่างกลมกลืน

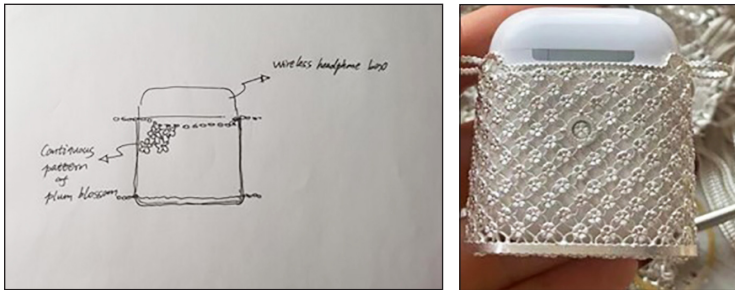
ภาพที่ 2 Butterfly pattern parts and cylindrcial box pendant for holding embroidery needles

ที่มา: (Fu, Photographer, 2023)

ภาพที่ 3 Sketch images and butterfly pattern works
that have gone through the process of deconstructing
and reconstructing

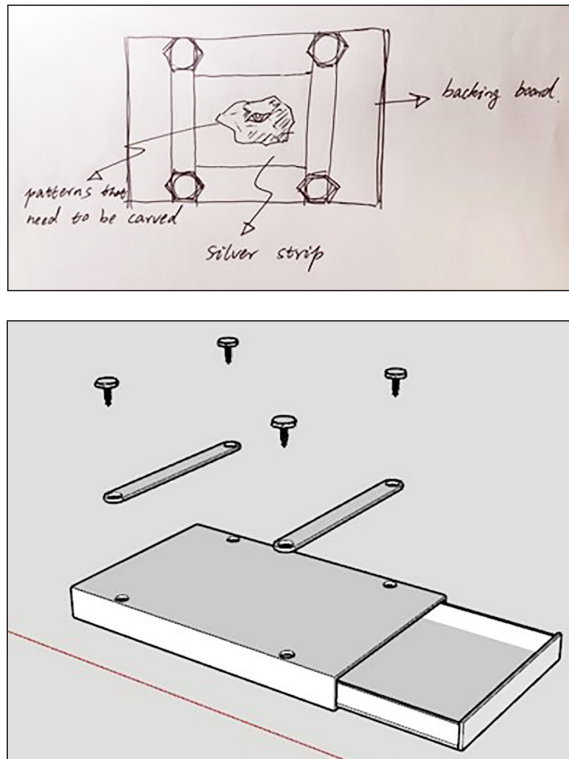
ที่มา: (Fu, Photographer, 2023)

ภาพที่ 4 Sketch and work of wireless headphone case using silver metal bending craftsmanship technique

ที่มา: (Fu, Photographer, 2023)

ต่อมา ในส่วนของการออกแบบเครื่องประดับสำหรับบุรุษของชนเผ่าไป หมู่บ้านชินหวนนั้นมีรูปแบบการออกแบบที่แตกต่างจากเครื่องประดับสตรี ในการออกแบบผู้วิจัยยังคงใช้งานเครื่องประดับออกเป็นกรณีศึกษาเหมือนผลงานเครื่องประดับสตรีเช่นเดิม แนวคิดตั้งต้นในการออกแบบ คือการเลือกใช้รูปทรงของแผ่นรองหลังซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในงานหัตถศิลป์โลหะเป็นต้นแบบด้านรูปทรงของผลงาน เนื่องจากแผ่นรองหลังมีรูปร่างคล้ายกรอบรูป ซึ่งงานแกะสลักโลหะมักถูกสร้างขึ้นภายในกรอบดังกล่าว ดังนั้น รูปร่างที่ทรงกรอบรูปของผลงานจึงมีความหมายในเชิงบอกเล่าเรื่องราวที่จำเพาะเป็นเอกลักษณ์ ในขณะเดียวกัน ด้วยระดับความหนาของตัวกรอบจึงทำให้ผลงานชิ้นนี้สามารถประยุกต์ใช้เป็นกล่องนามบัตรพกพาแบบกลัดติดบริเวณอกได้ด้วยเช่นกัน ซึ่งแสดงให้เห็นคนรับรู้ถึงอัตลักษณ์ที่สื่อถึงธุรกิจเครื่องประดับเงินได้อย่างแยบยล (ดังภาพที่ 5)

ภาพที่ 5 Jewelry design sketches tell a story
using metal craft backings as creative models

ที่มา: (Fu, Photographer, 2023)

เมื่อมี “กรอบรูป” แล้วย่อมต้องมี “แกนกลาง” ในกรอบ ซึ่งการเลือกหัวข้อเนื้อหาในการออกแบบและสร้างสรรค์องค์ประกอบในส่วนนี้ ถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างมาก ซึ่งผู้วิจัยเลือกหินขนาดเล็กจากภูเขาเฟิงหวง ในหมู่บ้านซินหัวเป็นข้อมูลอ้างอิงด้านรูปร่างในการออกแบบ จากนั้น จึงใช้เทคนิคแกะสลักโลหะด้วยลิ้มในการวาดลวดลายรูปทรงหินภูเขาลงบน แผ่นโลหะเงิน การออกแบบดังกล่าวเป็นการบอกเล่าถึงเรื่องราวของหมู่บ้าน ซินหัวจาก “หมู่บ้านที่ล้อมรอบด้วยดินหิน” สู่ “หมู่บ้านที่เต็มไปด้วย

โลหะเงิน” นอกเหนือจากนี้ตรงแกนกลางของผลงานยังตกแต่งด้วยการเชื่อมติดงานแกะสลักสัญลักษณ์ “ดวงตาหงส์เพลิง” ซึ่งมีที่มาจากหินภูเขาไฟงวง (ภูเขาหงส์เพลิง) (ดังภาพที่ 6) เมื่อนำ 2 องค์ประกอบทั้งกรอบทรงแผ่นรองหลังในงานหัตถศิลป์โลหะและงานแกะสลักโลหะเงินมาผสมผสานเข้าด้วยกันกลายเป็นผลงานเครื่องประดับเงินที่สร้างฉากทัศน์เรื่องราวของหมู่บ้านชินหัวผ่านรูปแบบการเล่าเรื่องและองค์ประกอบลวดลายที่ประกอบขึ้นเป็นผลงานชิ้นนี้

ภาพที่ 6 Silver chest jewelry for men

ที่มา: (Fu, Photographer, 2023)

บทสรุปและการอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ด้วยข้อมูลการวิจัยและการทดลองออกแบบเป็นกรณีศึกษาสามารถสรุปผลการอภิปรายได้ ดังนี้

1. อัตลักษณ์ทางมานุษยวิทยาของชนเผ่าไปนั้นเกิดจากปัจจัยหลากหลายด้าน เช่น ปัจจัยทางประวัติศาสตร์ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ซึ่งเป็นตัวกำหนดการพัฒนาในชาติพันธุ์และความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยของชนเผ่าไป และอัตลักษณ์ดังกล่าวยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชนเผ่าไปเปิดกว้างและยอมรับการสร้างสรรคที่ผสมผสานงานหัตถศิลป์เครื่องประดับแบบดั้งเดิมเข้ากับองค์ประกอบร่วมสมัย ปัจจัยนี้ถือเป็นข้อกำหนดขั้นต้นสำหรับการศึกษาต่อยอดในหัวข้อวิจัยนี้

2. ชนเผ่าไป๋ หมู่บ้านชินหัวเป็นแบบอย่างของการอยู่ร่วมกันท่ามกลางการผสมผสานที่เกิดขึ้นกับชนกลุ่มน้อยบนแผ่นดินจีนในยุคสมัยปัจจุบัน โดยที่ในขณะเดียวกันยังเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีภูมิหลังทางประวัติศาสตร์และวิถีการพัฒนาที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเรื่องราวที่กลุ่มชาติพันธุ์นี้บอกเล่าสืบทอดกันมามีอัตลักษณ์เฉพาะและมีคุณสมบัติในการเป็นตัวแทนช่วยถ่ายทอดวิถีชาติพันธุ์อันเป็นเอกลักษณ์ เป็นปัจจัยที่ช่วยวางรากฐานองค์ความรู้ทางมานุษยวิทยาสำหรับการนำวิถี ‘บอกเล่าเรื่องราว’ บุรณาการสู่การออกแบบงานเครื่องประดับท้องถิ่นของชนเผ่าไป๋

3. เทคนิคศิลป์ในงานเครื่องประดับเงินของชนเผ่าไป๋ หมู่บ้านชินหัวเป็นภูมิปัญญาที่เกิดจากการรวบรวมจุดแข็งและแก่นสำคัญในทักษะของช่างฝีมือชาวไป๋ในหมู่บ้านชินหัวทั้งหมดตลอดจนช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์แล้วบูรณาการเข้าด้วยกันเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาและก้าวให้เท่าทันกระแสการพัฒนาตามกาลยุคสมัย ทั้งยังมีความกล้าที่จะลองเทคนิคและวัสดุรูปแบบใหม่โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของเทคนิคศิลป์ดั้งเดิมประจำท้องถิ่น ดังนั้นการนำปัจจัยในหมู่บ้านชินหัวมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์งานเครื่องประดับชนเผ่าไป๋ร่วมสมัยจึงได้รับการสนับสนุนทั้งจากเทคนิควิธีด้านงานฝีมือที่พร้อมสรรพและแรงสนับสนุนจากเหล่าผู้คนในท้องถิ่น

ซึ่งการสร้างสรรค์งานเครื่องประดับร่วมสมัยของชนเผ่าไป๋หมู่บ้านชินหัวในบทความวิจัยนี้มีบทวิเคราะห์และข้อสรุปที่ได้กล่าวถึงไปในข้างต้นเป็นพื้นฐานสำคัญ แล้วใช้การออกแบบด้วยวิธีบอกเล่าเรื่องราวในการนำเรื่องราวของหมู่บ้านชินหัวบูรณาการสู่การสร้างสรรค์งานเครื่องประดับสร้างงานเครื่องประดับชนเผ่าไป๋ที่โดดเด่นด้วยอัตลักษณ์เฉพาะประจำท้องถิ่นเพื่อนำเสนอแนวทางพัฒนาศิลปะดั้งเดิมที่มีความเป็นไปได้และมีผลงานจากกรณีศึกษาเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ช่วยสร้างเสริมความน่าเชื่อถือ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการก่อตัวและพัฒนางานเครื่องประดับของชนเผ่าไป หมู่บ้านชินหัวโดยเฉพาะในด้านการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและความหมายตามแต่ละยุคสมัยทางประวัติศาสตร์และแต่ละภูมิภาค ในขณะเดียวกันการวิจัยยังสามารถวิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบต้นกำเนิดและพัฒนาการด้านงานเครื่องประดับของชนเผ่าไปกับงานเครื่องประดับของกลุ่มชาติพันธุ์อื่นทั้งในประเทศจีนและต่างประเทศ รวมถึงการเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจและความต้องการของผู้คนที่มติดลปะรูปแบบดังกล่าว เพื่อสร้างมุมมองหรือทิศทางการวิจัยรูปแบบใหม่ จนการเปรียบเทียบข้อมูลที่มีความเชื่อมโยงกันในบางประการ

2. ในส่วนของการต่อยอดการศึกษาวิจัยเรื่องราวและความหมาย โดยนัยที่แฝงเร้นอยู่ในงานเครื่องประดับเงินดั้งเดิมของชนเผ่าไป หมู่บ้านชินหัว ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรมุ่งประเด็นไปที่การพัฒนาให้มีทางเลือกที่หลากหลาย เพื่อสร้างเสริมปัจจัยที่สร้างความตระหนักรู้ในอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม แล้วนำไปสู่การบูรณาการร่วมกับการออกแบบร่วมสมัย ริเริ่มทดลองเพิ่มวัสดุ เทคนิคงานศิลป์ แนวคิดการออกแบบรวมถึงองค์ประกอบรูปแบบใหม่ สู่การออกแบบและสร้างสรรค์งานเครื่องประดับชนเผ่าไป หมู่บ้านชินหัว แบบร่วมสมัย ตลอดจนสร้างเสริมแนวทางการพัฒนาที่หลากหลายให้กับ ศิลปะดั้งเดิมแขนงดังกล่าว จากนั้นจึงดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อวิเคราะห์ว่าปัจจัยที่ได้รับจากกระบวนการวิจัยตามแนวทางในข้างต้นสามารถใช้เป็นแม่แบบในการพัฒนาผลงานออกแบบจากศิลปะดั้งเดิม แล้วขยายต่อยอดไปสู่การพัฒนางานเครื่องประดับของกลุ่มชาติพันธุ์และภูมิภาคอื่น ๆ ได้หรือไม่

References

- Fu, C. [Photographer]. (2023). *Butterfly pattern parts and cylindrical box pendant for holding embroidery needles*. [Photo]. Burapha University. [In Thai]
- . [Photographer]. (2023). *Sketch images and butterfly pattern works that have gone through the process of deconstructing and reconstructing*. [Photo]. Burapha University. [In Thai]
- . [Photographer]. (2023). *Sketch and work of wireless headphone case using silver metal bending craftsmanship technique*. [Photo]. Burapha University. [In Thai]
- . [Photographer]. (2023). *Jewelry design sketches tell a story using metal craft backings as creative models*. [Photo]. Burapha University. [In Thai]
- . [Photographer]. (2023). *Silver chest jewelry for men*. [Photo]. Burapha University. [In Thai]
- Li, W. (2018). Research on Narrative Design of Jewelry. *Journal of Shandong Academy of Arts and Crafts*, 2018(1), 95-100.
- Liu, X. (2020). *Jewelry Art Design and Production*. (6th ed.). China Light Industry Press.
- Ma, Q. (2021). Development and Design Strategies of Image Narrative. *Packaging Engineering*, 2021(20), 252-259.
- Sun, R., & Fan, J. (2004). *Bai Artisan Village*. Yunnan People's Publishing House.